

Վշտութիւնները՝ որք ամբիւթեւորանի նը մանութեամբ բարձրացած էին, ի բնոյ վայ պողոտաներ ծառերու և որ թերու կոճիւնք կը կրէին :

Այն տեղ բոլոր բնութիւնը ծիծաղկոտ, հաճոյական և զուարճակց էր, երկինքը քաղցր և պայծառ, եւ երկիրը պատրաստ՝ իրեն ծոցէն նորա նոր հարստութիւններ հանելու, եւ կրագործին աշխատութեանց և բըր տանց փոխարինելու համար :

ՄՈՒԼՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԻՃԱԸ ՆՈՅՆ ԻՍԿ ԻՐ ՄԵՋՆ Ե

Այդքը՝ որ աշխարհիս ամեն կարգերը կը խանգարէ, նախ զինքը դուրս դնող անկարգ կ'ընէ : Այն ժամանակ թիւնը՝ որ սրտէ կ'ընէ ամեն բան ապականելու, միշտ իր առջին և աւելի մահացու հարուածը զինքը ծընող և սնուցանող սրտին կ'ուտայ : Անիրաւութիւնը՝ որ ուրիշներու բարեկէն օգուտ քաղել կուզէ, իր փորձը իր հեղինակին վայ կ'ընէ, ըստ որում մինչդեռ հեղինակը կը բաղձայ ուրիշներուն բարիքը յափշտակել, նախ ինքը իր ամենամեծ բարիքէն այսինքն ուղղութեան կը կողոպտուի : Չարտօսը՝ ուրիշներու համբաւը միայն կը կեղեքէ, բայց ինքն ալ իւր առաքինութեան կը մերկանայ : Այլ բութիւնը՝ որ կ'ուզէ ամեն բան ապականել, իր գործը իրեն յատկացեալ ազդիւրակէն կը օտոտի, որովհետեւ ոչ ոք կրնայ ուրիշին լըութեան վնասելու ձեռնարկ քաղ առանց իր լըութեան վնասելու : Աւտի ամեն մեղաւոր նոյն իսկ իր անձին թշնամին է, և ապականիչ իր յատուկ իղծի մոտցը մէջ բանական էակին ամենա

մեծ բարւոյն այսինքն անմեղութիւն : Աւելի կը հետեւի որ մեղքը չըսեմ իր հետեւութեանցը մէջ, այլ նոյն ինքն իւր ինքնին չարեաց ամենամեծը և ծայրագոյնն է, և համեմատաբար շատ աւելի մեծ քան զանոնք, որ արտաբուստ մեղ կը ստացան, վաղըն զի մեղքը ներքին անկարգութիւնը ու համայն խանգարումն է, մարմնոյ ամենէն ծանր հիւանդութիւնն է, և աւելի մեծ և աւելի վտանգաւոր է, որովհետեւ հոգւոյ կենաց մահառիթ թոյնն է և մեր մարմնի հակառակող ամեն չարիքն է մեծը, վասն զի ամբողջ չարիք մը է, որ մեր խիղճը կ'ապականէ, հետեւապէս աւելի մեծ՝ քան բանին կորուստը, ըստ որում բանականութիւնը կորսնցնելէն աւելի մեծ կորուստ է անոր օրինաւոր կիրառութեան եղանակը կորսնցնելը, առանց որոյ բանականութիւնը ինքնին մեղապարտ յիմարութիւն մ'է : Այլ իրապէս ի լըութեան խորհրդածութեան չար ի վերայ չարեաց, թշուառութիւն ի վերայ թշուառութեանց, վասն զի անոր մէջ կը գտնենք միանգամայն թշուառութիւն և ոճիր : Թշուառութիւն որ զմեզ կ'ընկճէ, և ոճիր՝ որ զմեզ անպատիւ կ'ընէ, թշուառութիւն որ մեզի ալ յոյս չը թողուր, և ոճիր՝ որ մեզի պատրուակ մը իսկ չը ձգեր, թշուառութիւն՝ որ ամեն բան մեզ կորսնցնել կուտայ, և ոճիր՝ որ այս ձախողակի կորստեան մէջ զմեզ միայն մեղապարտ կ'ընէ, և գանգատելու իսկ առիթ մը չը թողուր :

Այդ՝ Վերապահեայք, զարմանալի չէ երբ մեզ քարոզեն թէ՛ մեր մեղքերը յաճախ մեզի պատիւ կ'ընեն : Եւ ես ալ առանց սրտաճառի չըմի թէ՛ մեզ հարուածող տապալը նոյն իսկ մեր մեղքն է, որովհետեւ յաւի

տեղնականութեան մէջ մեր տանջա-
նաց գլխաւոր դործիրը նա պիտի ըլ-
լայ : « Եւ ձեր ամեն գարշութիւն-
ները ձեզի գէմ պիտի յարուցանեմ ,
և ձեր գարշութիւնները պիտի մնան
ձեր մէջ , և ձեր ամեն մեղաց ծան-
րութիւնը ձեր վրայ պիտի ծանրա-
բեռնեմ » : Ահա արդի արդարացի
պատուհաս , մարդ բոլորովին համա-
կեալ , բոլորովին շրջապատեալ իւր
մեղքերովը : Եւ ինչպէս սուրբն ()
գոտարկեալ կ'ըսէ , արդարեւ պէտք
է՞ կարծել , որ անսահման լոյսը եւ
Լոտուծոյ գերագոյն բարութիւնը իւր
մէ՛ իր յատուկ ծոցէն արտագրէ մե-
ղաւորաց պատուհաս ըլլալ բան մը :
Լոտուած գերագոյն բարի է , և ինք-
նին միայն բարի կը բղթէ մարդկան ,
ուստի իր թշուառները կործանելու
համար նոյն իսկ անոնց մեղքը կը դար-
ժածէ իրենէ զէնք :

Իսկ մի հարցնէք Վրիստոնեոյք ,
թէ ինչ կերպով մեր հաճոյքը մեզ ի
տանջանս պիտի փոխուի : Սուրբ
գիրքը զայն կ'ապացուցանեն , այն որ
ճշմարիտն է՝ կ'ըսէ , ամենակարողը՝
կը գործէ : Բայց և այնպէս եթէ նը
կատենք այն կրից բնաւորութիւննե-
րը , որոց ձեր սիրտը տուած էք , գիւ-
րաւ կրնաք իմանալ որ անոնք կրնան
ձեզ անտանելի պատիժ մը ըլլալ : Ա-
նոնց ամենն ալ իրենց մէջ կը պարու-
նակեն դժնդակ նեղութիւններ ,
աղաղակութիւններ և դառնութիւն-
ներ : Այս ամենը անեղբու թիւն մը
կ'ընեն , որ չը յագեցնալուն համար կը
վշտաբնին , և ասկէց է սր կը խառնը-
ուի ամենուն մէջ կիրքեր , սրմիք
կ'այլատեալին , և տաժանելի միանգա-
մայն դժնդակ մոլեգնութեան կը փո-
խուին : Անուէր սէրը , եթէ ներուի
ինձ անոր անունը տալ բեմիս վրայ ,
ուսնի իր անստորագրութիւններ , ու-

նի վարանքը և իր գայթ ի գայթ որո-
շումները և նախանձուն դժոխքը և որ
այն ըստ կարգի , զոր չեմ ուզեր ըսել :
Փառամոլութիւնը ուսնի իր ստորկու-
թիւնները , իր խուճապմունքը , իր
կապիւնները ու վախերը , նոյն իսկ իր
բարձրութեան մէջ , որ դրեթէ միշտ
իր գահավիժման չափն է : Ահա հու-
թիւնը վատ կիրք , աշխարհիս մէջ
պժգալի կիրք , կը դիզէ ոչ միայն ա-
նիրաւութիւններ , այլ և տանձերուն
հետ վարունգ : Ահա ուրեմն ինչ ա-
ւելի դիւրին է քան թէ փոխել մեր
կիրքերը ի պատուհաս մեր մեղաց
բառնալով անոնցմէ (որ արդարացի
ալ է) այն դոյզն ինչ քաղցրութիւնը
որով զմեզ կը հրապուրեն , և թողով
միայն դժնդակ վարանմունքները և
դառնութիւնները , որով լի են : Ան-
մեղքերը մեզի գէմ , մեր մեղքերը
մեր վրայ , մեր մեղքերը մեր մէջ ,
նեա սայրասուր մեր կրծիցը , դամբան
անտանելի մեր գլխուն վրայ , բոյն
կիզանող մեր աղբքներուն մէջ :

ՊՕՍԻԻԷ

Թարգմանեաց ի գաղղիւրէնէ
1870 Փետր . 21 Սեպտեմբ . 31
Ի Կ . Պոլս . Դրոյն :

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Աղգային լրագիրներն իրաւամբ
Աղգային խնդրոց կարգը կը դասեն
Կաթոլիկ աղգայնոց խնդիրը Հասու-
նեանի գէմ : Եւ այս պատմութեանց
էջերու մէջ երեւելի գէպքերու կար-
գը պիտի դասուի անտարակոյս , ու
բուն այս աւուր տուած փորձը շա-
տերուն ալ նպաստամտոյց պիտի
ըլլայ ապագային մէջ : Աստի իմաս-
տուններէն աւանգեալ պատմութիւ-